

УТВЪРДИЛ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА ДФ "ЗЕМЕДЕЛИЕ"
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ: (П)
(Д-Р ГЕОРГИ ТАХОВ)

(Дата на утвърждаване: 29.01.2026 г.)
Протокол № 253 от 26.01.2026 г.

У К А З А Н И Я

„Помощ за компенсиране на щетите по земеделските култури, причинени от неблагоприятни климатични събития, които могат да бъдат приравнени на природни бедствия“ за щети, настъпили през 2024 г.

Държавната помощ се предоставя на основание Решение на Европейската комисия от 17.10.2007 г. за одобряване на държавна помощ за България № 554/2007 г. за компенсиране на загуби на земеделските стопани за напълно пропаднали площи вследствие на природни бедствия или неблагоприятни климатични условия; Решение на ЕК от 20.07.2010 г. за изменение на държавната помощ за България № 131/2010; Решение на ЕК за изменение № SA.42510 (2015/N); Решение на ЕК за изменение № SA.59044 (2020/N) и Решение на ЕК за изменение № SA.104672 (2022/N) за удължаване на продължителността на схема; чл. 12, ал. 1, т. 2 и чл. 12, ал. 2, т. 1, б. „а“ от Закона за подпомагане на земеделските производители.

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОМОЩТА

1. Обхват на помощта.

Прилагане на схема за държавна помощ за компенсиране на загуби на земеделски стопани за пропаднали площи с напълно унищожена продукция от земеделски култури в резултат на неблагоприятни климатични събития, настъпили през 2024 г., както следва:

1.1. БУРЯ.

- ✓ Унищожени култури: **слънчоглед.**
- ✓ Засегнати области: **Габрово, Русе и Силистра.**

1.2. ГРАДУШКА.

- ✓ Унищожени култури: **сливи и други костилкови овощни видове /джанки/.**
- ✓ Засегнати области: **Смолян и София област.**

1.3. СУША.

- ✓ Унищожени култури: **царевица за зърно, царевица за силаж, слънчоглед и фасул полски.**
- ✓ Засегнати области: **Добрич, Плевен, София област и Шумен.**

2. Размер на държавната помощ.

2.1. Размер на помощта за щети за унищожени култури през **2024** г. по т. 1от настоящия раздел: **след вземане на Решение на Управителния съвет на ДФ „Земеделие“.**

2.2. Държавната помощ е до **80%** от действителните разходи за отглеждане на дадената култура през съответната стопанска година. Действителните разходи са изчислени на база на технологична карта, която включва разходите за обработка на почвата, косене, мулчиране, третиране с ПРЗ резитба на зряло, напояване, наторяване, окопаване и др., без разходите за прибиране на реколтата, сушене и транспорт на продукцията.

2.2.1. Подпомагането се осъществява при следния интензитет:

- до **80%** от действителните разходи за отглеждане на: **сливи, костилкови овощни видове;**
- до **40%** от действителните разходи за отглеждане на: **слънчоглед, царевица и фасул полски;**

2.2.2. На подпомагане не подлежат площи със земеделски култури, невстъпили в плододаване (отнася се за трайни насаждения).

2.3. Министерството на земеделието и храните (МЗХ) определя средния за страната размер на действителните разходи по т. 2.2. за съответната стопанска година за земеделски култури.

2.4. Интензитетът на подпомагане по т. 2.2.1. от настоящия раздел се определя с решение на УС на Държавен фонд „Земеделие“.

2.5. Съгласно Насоките за държавните помощи в секторите на селското и горското стопанство и селските райони, с цел избягване на двойно финансиране, помощ с установими допустими разходи може да се натрупва с друга държавна помощ, доколкото тези помощи се отнасят до различни, установими и приемливи разходи.

2.5.1. Помощ с установими допустими разходи може да се натрупва с друга държавна помощ по отношение на едни и същи допустими разходи, които се припокриват отчасти или изцяло, само ако подобно съчетаване не води до надхвърляне на най-високия интензитет или размер на помощта, приложим за този вид помощ, съгласно Насоките.

2.5.2. Не се допуска подпомагане на площи, които са подпомогнати по някоя от интервенциите за обвързана подкрепа по директни плащания, за същите площи и култури, за Кампания 2024.

2.5.3. Площи, които са подпомогнати по настоящата държавна помощ, не се подпомагат по някоя от интервенциите за обвързана подкрепа по директни плащания, за същите площи и култури, за Кампания 2024.

2.5.4. Не се допуска подпомагане на площи, които са заявени за подпомагане по интервенцията за обвързано с производството подпомагане на доходите за плодови насаждения до встъпването им в плододаване, за същите площи и култури, за Кампания 2024.

2.6. Във връзка с Насоките за държавните помощи в секторите на селското и горското стопанство и селските райони, държавната помощ се намалява с 50 %, освен ако се предоставя на земеделски стопани, които са сключили застраховки, покриващи минимум 50% от средногодишното им производство или свързаните с производството им доходи и статистически най-честите климатични рискове в страната или региона, за които се осигурява застрахователно покритие. **Исключение прави щетата от суша, която не е елемент на застрахователно събитие, както и измръзване/осланяване на плодни пъпки при трайните насаждения (измръзване/осланяване, настъпили преди 00.00 часа на 20 април), което също не е елемент на застрахователно събитие (съгласно запитване на МЗХ до застрахователите) и се изплаща без редукция на помощта за земеделските стопани.**

2.7. Застрахователна полица (по т. 2.6. на настоящия раздел) се признава в случай, че в нея са включени културата и площите, за които се кандидатства по схемата за подпомагане и фигурира застрахователен риск, съотносим на неблагоприятното климатично събитие, отразено в констативния протокол по т. 4. „г“ от настоящия раздел.

2.8. При непредставяне на застраховка на площите, държавната помощ се редуцира с 50 %. Това условие не се прилага при пропаднали площи в резултат на суша и измръзване на плодни пъпки при трайните насаждения и помощта се изплаща без редукция.

2.9. При представяне на застраховка, която не покрива 50% от средногодишното им производство или свързаните с производството им доходи, държавната помощ се редуцира с 50 %.

2.10. Земеделските стопани са длъжни да декларират размера на определеното от застрахователната компания обезщетение за застрахователно събитие през 2024 г.

2.10.1. При представяне на застраховка, бенефициерите прилагат документ от застрахователна компания за получено обезщетение. Държавната помощ се редуцира с размера на обезщетението по застрахователната полица, до размера на площите, за които се кандидатства.

2.10.2. Когато поради виновно бездействие от страна на бенефициера не е заведена щета и/или не е определено обезщетение от застрахователната компания, бенефициерът не се обезщетява по помощта.

2.11. Държавната помощ в случаите по т. 2.9. от Раздел I, се редуцира и с размера на обезщетението по застрахователната полица.

2.12. Разпределение на държавната помощ по култури, във връзка с т. 2.2.1. от настоящия раздел:

а) до 80 % от действителните разходи за отглеждане при следните култури:

Вид култура	евро / хектар
сливи	2518
костилкови овощни видове /джанки/	2518

б) до 40 % от действителните разходи за отглеждане при следните култури:

Вид култура	евро / хектар
слънчоглед	299
царевица	491
царевица*	448
фасул полски	439

*Ставка за площ с царевица, която е подпомогната по извънредна мярка за компенсиране на щетите от суша по културата царевица през 2025 г., съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/2675. Ставката е редуцирана с размера на подпомагането 43 евро.

2.13. След обобщаване на приетите заявления, когато сумата на заявените средства надхвърля размера на утвърдения бюджет по схемата, се прилага коефициент на редукция и се информира МЗХ.

3. Ползватели.

Държавната помощ се предоставя на физически лица (ФЛ), еднолични търговци (ЕТ), юридически лица (ЮЛ), които отговарят едновременно на следните условия:

3.1. Да са регистрирани като земеделски стопани съгласно Наредба №3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани.

3.2. Земеделският стопанин–юридическо лице или едноличен търговец следва да бъде регистриран в Агенцията по вписванията по реда на Закона за търговския регистър (ЗТР) и да посочи **единен идентификационен код (ЕИК) по смисъла на чл. 23 от ЗТР.**

3.3. На подпомагане подлежат земеделски стопани с констативни протоколи издадени от **01.08.2024 г. до 31.10.2024 г. вкл. за 100% пропаднали площи с напълно унищожени земеделски култури по т. 1 от настоящия Раздел за щети, причинени от буря, градушка и суша през 2024 г.**

3.4. Да са включени в **Единен регистър на издадените констативни протоколи, изготвен от МЗХ на земеделски стопани за 100% пропаднали площи с напълно унищожени земеделски култури, за щети, в следствие на природно бедствие или неблагоприятно климатично събитие по т. 1 от настоящия Раздел, настъпили през 2024 г.**

3.5. Да нямат изискуеми задължения към Фонда. При наличие на изискуемо и ликвидно вземане на ДФ "Земеделие" срещу кандидатстващите, помощта се прихваща съобразено с размера на задълженията им.

4. Документи за кандидатстване.

а) заявление, генерирано от системата ИСАК;

б) извлечение от регистър по Наредба 3 от 1999 г., удостоверяващо актуална регистрация за земеделския стопанин. Изготвя се служебно след проверка от служител на съответната ОД на ДФ "Земеделие".

в) извлечение от ИСАК, удостоверяващо земеделските парцели обработвани от съответния земеделски стопанин през 2024 г. Анкетен формуляр, в случай на неочертани площи в ИСАК;

г) оригинален констативен протокол за напълно пропаднали площи със земеделски култури, в следствие на природно бедствие или неблагоприятно климатично събитие, по образец на МЗХ;

д) застрахователна полица, удостоверяваща застраховането на засегнатите площи през 2024 г. (**оригинал или копие, заверено от застрахователната компания**). Прилага се в случай на застраховане;

е) документ, издаден от застрахователната компания, доказващ определянето на обезщетение по застрахователната щета в следствие на настъпилите неблагоприятни климатични събития (*в случай на наличие на застрахователна полица*), съдържащ минимум следната информация:

- ✓ Застрахователна полица: №/дата, култура;
- ✓ Размер на определеното обезщетение;
- ✓ Обезщетени площи в декари/хектари;
- ✓ Удръжки - по видове;
- ✓ Изплатено обезщетение.

ж) справка (*по образец*) и приложени документи, удостоверяващи средногодишна продукция за предшестващ тригодишен период (за предходните три последователни години) или средния обем за три години на база предшестващия петгодишен период, като се изключват най-високият и най-ниският показател (*изискват се при бенефициери, които представят застраховки, покриващи минимум 50% от средногодишното им производство*):

За физически лица: Копие от Приложение №3, „Доходи от друга стопанска дейност”, което е неразделна част от годишната данъчна декларация, заверени от земеделския стопанин.

За юридически лица и ЕТ: Опис на приложени счетоводни документи, удостоверяващи средногодишна продукция за предшестващ тригодишен период или средния обем за три години на база предшестващия петгодишен период, подписани от счетоводител и представляващия дружеството.

Справката се попълва в случай, че и трите години бенефициерът е имал засети/засадени площи със съответната култура, за която се кандидатства по схемата.

з) пълномощно по образец (нотариално заверено), с случай на кандидатстване чрез упълномощено лице.

и) удостоверение за актуална банкова сметка, по която ще бъде преведена сумата;

II. РЕД ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОМОЩТА

1. Неблагоприятните климатични събития, приравнени на природни бедствия се обявяват със заповед на министъра на земеделието и храните. В тази връзка и в изпълнение на схемата на държавна помощ, със Заповед №РД09-1127/28.10.2024 г. на министъра на земеделието и храните са обявени неблагоприятни климатични събития буря, градушка и суша за 2024 г. в областите и културите, съгласно т. 1.1. на Раздел I от настоящите указания.

2. Министърът на земеделието и храните или оправомощено от него лице сформира постоянно действащи експертни комисии за извършване на оценка на състоянието на площите, заети със земеделски култури, на отделните земеделски стопани. Експертните комисии извършват проверки на място и издават констативни протоколи съгласно Заповед № РД09-1148/04.11.2024 г. на министъра на земеделието и храните, с която са утвърдени нови образци на констативни протоколи и е утвърдена методика за извършване на обследването на площи засегнати от неблагоприятни климатични събития.

3. На подпомагане подлежат земеделски стопани с констативни протоколи издадени през периода от **01.08.2024 г. до 31.10.2024 г. вкл.** за 100% пропаднали площи с напълно унищожени земеделски култури за щети, причинени от буря, градушка и суша през 2024 г., които са включени в регистъра по т. 3.4. на Раздел I от настоящите указания.

4. Лицата по т.3 от Раздел I Общи условия за предоставяне на помощта, кандидатстват за подпомагане в Областните дирекции на ДФ ”Земеделие”, отдел „Прилагане на схеми и мерки за подпомагане” **по постоянен адрес** на физическото лице (*при кандидатстване на ФЛ*) и по седалището на едноличния търговец или юридическото лице (*при кандидатстване на ЕТ и ЮЛ*). Кандидатства се лично или чрез упълномощено лице, след представяне на нотариално заверено пълномощно по образец, изготвен от ДФЗ.

5. ДФ ”Земеделие” обобщава приетите заявления и информира МЗХ.

6. Дирекция „КСП” в ЦУ на ДФ „Земеделие” извършва административна проверка на база извадка от 10 % от бенефициерите. Определянето на извадката се извършва при спазване на съотношение: 40 % на база риск-анализ (при рисков фактор размер на площта, за която се кандидатства) и 60 % на случаен принцип от обхвата.
7. ДФЗ предоставя информация на НАП за предстоящите плащания на земеделските стопани, бенефициери по схемата за подпомагане.
8. Помощта се изплаща по посочената IBAN сметка на земеделския стопанин.
9. ДФ ”Земеделие” информира земеделските стопани за размера на изплатената държавна помощ в случай на извършено прихващане.

III. ОТГОВОРНОСТИ

1. Земеделският стопанин няма право да ползва друго публично финансиране за едни и същи разходи, за които се предоставя подпомагане съгласно тази схема. Когато кандидатства за друго публично финансиране, уведомява Фонда. Подпомагането по реда на тази схема се прекратява от датата на получаване на друго публично финансиране. Публично финансиране означава както средства от държавния бюджет, така и средства от бюджета на Европейския съюз, независимо от органа, който ги предоставя.
2. В случай на двойно финансиране, настоящата помощ става изискуема и подлежи на възстановяване, заедно със законната лихва от датата на получаването ѝ.
3. В съответствие с чл. 10 от Закона за държавните помощи, ДФ ”Земеделие” е администратор по помощта, в частта по прилагането и предоставянето на помощта.
4. Предоставените финансови средства по настоящата държавна помощ, имат характер на публично вземане. Принудително събиране на тези средства се осъществява от ДФ ”Земеделие” по реда на ЗПЗП, АПК и ДОПК.

IV. СРОКОВЕ НА ПОМОЩТА

1. Срок за подаване на заявленията в отдел „ПСМП” към областните дирекции на ДФ ”Земеделие”: **от 02 март до 10 март 2026 г.**
2. Срок за изплащане на средствата: **след вземане на Решение на Управителния съвет на ДФ „Земеделие“ по т. 2.1. на Раздел I от настоящите указания.**
Допуска се изплащане на помощта и след срока, при възникнали казуси и обстоятелства, изискващи извършване на допълнително обследване допустимостта за подпомагане на съответния бенефициер.

За МЗХ
Заместник-министър: (П)
Иван Капитанов

За ДФ ”Земеделие”
Изпълнителен директор: (П)
Ива Иванова